

Sygn. akt I Cz 15/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Zamościu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia SO Teresa Bodys

Sędzia SO Arkadiusz Mrowiec (spr.)

Sędzia SO Marek Lisicyński

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2014 roku w Zamościu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Prokuratora Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim

w przedmiocie skargi Prokuratora Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Lubelskim M. K., z dnia 2 grudnia 2013 roku, w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania nieegzekucyjnego w sprawie Kmn 8/13

na skutek zażalenia Prokuratora Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim

z dnia 30 grudnia 2013 roku, sygn. akt I Co 1123/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Tomaszowie Lubelskim do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 30 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim oddalił skargę Prokuratora Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim na czynność Komornika – ustalenie kosztów postępowania nieegzekucyjnego w sprawie Kmn 8/13 (k. 9).

W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji wskazał na brak podstaw do uznania, iż Komornik ustalił koszty postępowania w sposób błędny i niezgodny z przepisami prawa. Co więcej, Sąd nie znalazł podstaw do nałożenia na Komornika obowiązku przedstawienia szczegółowego rozliczenia czasu wykonywanych czynności. Obowiązku takiego nie przewidują przepisy prawa, a § 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 marca 2006 roku wprowadza oznaczoną ryczałtowo sumę pieniężną (opłata stała), którą Komornik pobiera za każdą rozpoczętą godzinę czynności, w tym niebędącej czynnością egzekucyjną. Jednocześnie na podstawie ilości podejmowanych przez Komornika czynności należało wykluczyć by ta sama jednostka czasu mogła stanowić podstawę ustalenia opłaty stałej w tych samych rodzajowo sprawach nieegzekucyjnych.

W niniejszej sprawie Komornik naliczył opłatę stałą tylko za kolejne etapy postępowania, a biorąc pod uwagę ilość podejmowanych czynności, ustalona w postanowieniu suma opłat stałych nie tylko nie była sprzeczna z § 3 w/

w rozporządzenia, ale wynosiła mniej niż przewidywały to w momencie dokonywania poszczególnych czynności obowiązujące przepisy (k. 9-10).

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł Prokurator, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że brak jest podstaw do nałożenia na Komornika obowiązku przedstawienia szczegółowego rozliczenia czasu wykonywanych czynności, gdyż nie przewidują tego obowiązku przepisy, a nadto ilość podejmowanych przez Komornika czynności wyklucza tezę, że ta sama jednostka czasu (godzina rozpoczęcia czynności) mogła stanowić podstawę ustalenia opłaty stałej w tych samych rodzajowo sprawach nieegzekucyjnych podczas, gdy zobowiązanie Komornika do przedstawienia szczegółowego rozliczenia czasu wykonywanych czynności w związku ze sprzedażą pojazdu w drodze licytacji pozwoli na właściwą ocenę czasu przeznaczonego przez Komornika na wykonywanie czynności nieegzekucyjnych w konkretnej sprawie i związanych z tym kosztów tego postępowania.

Skarżący wniósł o zmianę postanowienia poprzez jego uchylenie i jednocześnie uchylenie postanowienia Komornika z dnia 2 grudnia 2013 roku i zlecenie Komornikowi przedstawienia szczegółowego rozliczenia czasu wykonywanych czynności w związku ze sprzedażą pojazdu w drodze licytacji i poniesionych kosztów (k. 14-15v).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie Prokuratora jest zasadne.

Uzasadniając dokonanie czynności, Komornik stwierdził, iż żadne przepisy nie obligują go do szczegółowego rozliczenia stawki godzinowej, skoro strony mają prawo przeglądać akta i otrzymywać z nich odpisy. Stanowisko to zaaprobował Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Jest to pogląd błędny, skutkujący uznaniem przez Sąd odwoławczy, iż nie została rozpoznana istota sprawy a w konsekwencji uchyleniem zaskarżonego postanowienia.

Koszty postępowania w niniejszej sprawie ustalone postanowieniem z dnia 2 grudnia 2013 roku zostały wyliczone stosownie do przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 marca 2006 roku w sprawie wysokości opłat za czynności komorników niebędące czynnościami egzekucyjnymi (Dz. U. Nr 42, poz. 289). Przepisy w/w ustawy i rozporządzenia nie określają obowiązku Komornika do opracowania odrębnego dokumentu zawierającego szczegółowe wyliczenie czasu przeznaczonego na wykonanie poszczególnych czynności, analogicznie np. jak w przypadku biegłych, którzy wraz z rachunkiem za sporządzenie opinii są zobligowani do złożenia karty pracy zawierającej szczegółowe wyliczenie ilości czasu poświęconego na określone czynności związane z wydaniem opinii. W/w rozporządzenie określa jedynie sposób wyliczenia opłat za czynności niebędące czynnościami egzekucyjnymi. § 7 w/w rozporządzenia stanowi, że opłatę stałą w wysokości 3% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego za każdą rozpoczętą godzinę czynności komornik pobiera za dokonanie innych czynności niebędących czynnościami egzekucyjnymi, przewidzianych przez obowiązujące przepisy prawa i niewymienionych w rozporządzeniu. Nie ulega wątpliwości, iż prawidłowość obliczenia wynagrodzenia, uwzględniającego ilość podejmowanych czynności oraz liczbę godzin, w ciągu których Komornik dokonywał tych czynności, podlega ocenie Sądu. Z tego względu Komornik uzasadniając postanowienie o ustaleniu kosztów, zobowiązany jest określić rodzaj podjętych czynności i czas przeznaczony na ich przeprowadzenie.

Z tych powodów na uwzględnienie zasługiwał zarzut skarżącego, że Komornik w postanowieniu o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego nie wskazał za jakie czynności wyliczył opłatę stałą. Z postanowienia Komornika nie wynika, jakie konkretnie czynności zostały przeprowadzone i ile czasu zajęło ich wykonanie. Wskazanie ogólnej kwoty opłaty stałej uniemożliwia dokonanie merytorycznej oceny prawidłowości wydanego przez Komornika postanowienia i nie dokonał jej właściwie Sąd pierwszej instancji.

Zgodnie z art. 770 kpc komornik ustalając koszty obowiązany jest wydać odrębne postanowienie, w którym powinien wskazać podstawę obliczenia kosztów przez wymienienie podstawy ich pobrania. Skoro w powołanej normie przewidziana jest forma postanowienia, to wobec braku przepisów szczególnych, zgodnie z art. 13 § 2 kpc zastosowanie

mają reguły ogólne dotyczące orzeczeń. Zgodnie z art. 357 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc wydane postanowienie organ egzekucyjny zobowiązany jest doręczyć wraz z uzasadnieniem, celem umożliwienia uczestnikom postępowania sprawdzenia prawidłowości ustalenia tych kosztów. Od postanowienia komornika przysługuje na zasadach ogólnych skarga na czynność komornika, a od wydanego postanowienia sądu zażalenie. Jasne i precyzyjne określenie podstawy naliczenia kosztów ma zapobiec zbędnemu kwestionowaniu ich wysokości w trybie skargi na czynności komornika, a także umożliwi sądowi sprawdzenie poprawności ich naliczenia. (Zbigniew Szczurek, Komentarz do art. 770 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX).

W sprawie niniejszej orzeczenie komornika żadnego uzasadnienia nie zawiera. Określone w procedurze cywilnej zasady formalne dotyczące orzeczeń, zgodnie z art. 13 § 2 kpc, są jednakowe dla Sądu egzekucyjnego, który sprawuje nadzór judykacyjny nad czynnościami egzekucyjnymi jak i komornika. Nie można przyjąć, by Sąd musiał uzasadnić postanowienie w przedmiocie kosztów egzekucji, na które komornikowi przysługuje zażalenie, a komornik wydając takie orzeczenie, które również może być zaskarżone przez strony egzekucji, był od tego zwolniony.

Od zachowania wymogów uzasadnienia postanowienia, z podaniem okoliczności faktycznych, nie zwalnia komornika wynikający z art. 767 § 4 kpc obowiązek złożenia w sądzie, na wezwanie, pisemnego uzasadnienia dokonania zaskarżonej czynności. Uzasadnienie postanowienia komornika ma służyć uczestnikom postępowania do oceny prawidłowości orzeczenia i podjęcia decyzji o jego zaskarżeniu, z czym wiąże się zazwyczaj obowiązek poniesienia stosownej opłaty sądowej. Przed zaskarżeniem uprawniony musi znać powody i podstawy dokonania czynności w formie orzeczenia komornika. Natomiast tzw. odpowiedź komornika na już wniesioną skargę, w trybie art. 767 § 4 kpc ma uzasadniać „dokonanie” czynności, na potrzeby rozstrzygnięcia zasadności skargi przez sąd.

Treść uzasadnienia orzeczenia komornika nie może ograniczać się, jak w niniejszej sprawie, do wskazania w treści postanowienia jedynie niepełnej podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Z treści tego uzasadnienia wynikać muszą okoliczności umożliwiające zarówno uczestnikom postępowania prowadzonego przez komornika, jak i sądowi, dokonanie weryfikacji prawidłowości ustalenia opłat. Wskazanie w uzasadnieniu orzeczenia, poza podstawą prawną, również podstawy faktycznej, wymaga art. 328 § 2 kpc w zw. z art. 361 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. Tym samym wydając zgodnie z art. 770 zdanie drugie k.p.c. postanowienie, stosownie do § 32 rozporządzenia w sprawie czynności komorników (Dz.U z 1968 r nr 10 poz 52), komornik zobowiązany jest wskazać podstawę obliczenia kosztów oraz tytuł ich pobrania, a więc określić, za jakie czynności koszty zostały ustalone. Organ egzekucyjny, ustalając wysokość opłaty komorniczej, powinien wydać więc postanowienie zawierające nie tylko podstawę prawną dokonanej czynności ale również uzasadnienie faktyczne, zawierające w przypadku czynności innych niż egzekucyjne, ich rodzaj, ilość i czas trwania. W sytuacji, gdy przepisy szczególne przewidują, iż opłaty pobierane są za każdą rozpoczętą godzinę czynności, stwierdzenie, iż komornik nie jest zobowiązany do określenia ich liczby, nie może być aprobowane. Wydanie przez komornika postanowienie nie jest weryfikowalne ani dla Sądu rozpoznającego sprawę, ani dla obciążonych obowiązkiem pokrycia kosztów. Twierdzenia Komornika, iż przy takim wyliczeniu opłata byłaby wyższa od pobranej, wobec stanowiska skarżącego pozostają bez znaczenia.

Z tych też względów, uwzględniając, co do zasady zażalenie Prokuratora, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, w toku którego Sąd zobowiąże Komornika do złożenia brakującego uzasadnienia zaskarżonego postanowienia (§ 97 ust 2 regulaminu urzędowania sądów powszechnych) a następnie oceni prawidłowość ustalenia opłat z uwzględnieniem w/w prawnych i faktycznych kryteriów, wynikających z powołanych wyżej norm prawnych.